

Rotterdam, 15 januari 2012

Verzonden aan de raadsleden van Deelgemeente Centrum

VEEL BOMEN IN HET PARTICIPATIEBOS MAAR GEEN PARTICIPATIE

Volgens de evaluatie Bewonersparticipatie eerste halfjaar 2011 hecht Deelgemeente Centrum veel belang aan participatie en bewonersbetrokkenheid bij ALLE initiatieven VAN en IN Deelgemeente Centrum. Dat is nogal wat! Door al die participatiebomen dreigt het participatiebos zo goed als onzichtbaar te worden. De aandacht kan beter worden gevestigd op de initiatieven van de Deelgemeente zelf en op de verantwoordelijkheid van de deelgemeente ten aanzien van de bewonersparticipatie bij fysieke projecten van gemeente en deelgemeente.

SUBSIDIE OF MEEBESLISSEN Bij subsidiëren, faciliteren en stimuleren springt de deelgemeente als het ware op een rijdende trein. In Het Oude Westen geldt dat bijvoorbeeld voor activiteiten als Zeskamp, Nieuwjaarsreceptie, Aktiegroepcafé, Drugs in kleur en Buurtbemiddeling. Die activiteiten trekken veel belangstellenden, maar de deelgemeente speelt geen rol in de organisatie van die activiteiten. Bij de subsidiëring van bewonersinitiatieven is de deelgemeente iets actiever, maar het blijft bij een bescheiden voornamelijk financiële bijdrage. In al deze gevallen gaat het om bewonersparticipatie in de eigen woonomgeving. Subsidiëren, faciliteren en stimuleren van bewonersparticipatie is doorgaans eenrichtingsverkeer en daardoor een relatief gemakkelijke opgave. En als daar al aandacht voor is, dan is het effect doorgaans slecht meetbaar.

GOUDEN DRIEHOEK Het is veel lastiger om bewoners te betrekken bij het besluitvormingsproces over hun woonomgeving. Het gemeentebestuur is verantwoordelijk voor het overgrote deel van die plannen en besluiten. Deelgemeente Centrum heeft weliswaar een bescheiden aandeel, maar zij draagt wel de volle verantwoordelijkheid voor de bewonersparticipatie op dat vlak. Wie daaraan twijfelt doet er goed aan om het naschrift bij deze nota te lezen. Het is allesbehalve eenvoudig om de 'gouden driehoek' van gemeente, corporatie en bewoners goed te laten functioneren. Het gaat niet om eenrichtingsverkeer. Slagen of falen wordt vaak heel snel duidelijk.

DEMOCRATISCH GEHALTE De kwaliteit van deze bewonersparticipatie dient te worden geëvalueerd omdat het een maat is voor het democratische gehalte van de deelgemeente. Op dat vlak heeft de deelgemeente minder reden tot tevredenheid. Onlangs nog kreeg zij een veeg uit de pan van de gemeenteraad. Met 40 tegen 4 stemmen nam de gemeenteraad een motie aan waarin vernietigende kritiek werd geuit over het participatieproces rond het Masterplan Oude Westen.

Dat is opmerkelijk en je zou denken dat er voldoende aanleiding is om daar een woordje aan te wijden in deze evaluatienota. Het is per slot van rekening geen nieuwe kritiek. In het eerste halfjaar van 2011 is ook menige kritische noot gekraakt over de bewonersparticipatie in Het Oude Westen, zowel door bewoners, als door de gemeente en het rijk.

VISITATIECOMMISSIE In het rapport van de Visitatiecommissie wijkaanpak Rotterdam (februari 2011) luidde de conclusie voor het Oude Westen: "De wijkvisie leeft nog wel onder gemeente en corporaties, maar de vraag is of de overige partijen in de wijk nog wel zijn aangesloten ... Ofschoon ze aanknopingspunten zien om hun betrokkenheid te vergroten, hebben ze momenteel niet het idee dat ze echt meepraten ... De commissie benadrukt het belang (mede met het oog op het binden van partijen voor langere tijd) om met alle stakeholders (en niet alleen de gekende vastgoedpartijen en gemeente) - dus inclusief het maatschappelijk middenveld - om de tafel te gaan zitten." De evaluatie van de deelgemeente zwijgt daarover.

GEEN KWAAD BEWUST In april schreef ik de nota "Nee Nee en nog eens nee, Evaluatie participatieaanpak Masterplan Oude Westen". Daarin werd de participatie rond het masterplan omstandig geëvalueerd. Het COS had daar in 2010 ook onderzoek naar gedaan. Op 13 april debatteerde de raadscommissie Fysieke infrastructuur en buitenruimte over de COS-nota 'Evaluatie participatieaanpak fysieke projecten'. Zowel in de nota als in de debatten speelde de gebrekkige participatie rond het Masterplan Oude Westen een hoofdrol. Bij die debatten werd de kiem gelegd voor de 'Motie informeren is niet hetzelfde als participeren' die op 24 november met zo'n grote meerderheid werd aangenomen. In de evaluatie vinden we daar niets over terug, ook niets over de oproep van de raad om in het kader van het uitvoeringsprogramma een participatietraject met bewoners op te starten en hen concrete ondersteuning te geven.

OVER ALLES BEHALVE ZICHZELF De evaluatie van de deelgemeente lijkt over alles te gaan behalve over het functioneren van de deelgemeente zelf. De deelgemeente lijkt zich van geen kwaad bewust. Onlangs nog verklaarde portefeuillehouder Masselink de indruk te hebben dat de gemeentelijke kritiek vooral betrekking heeft op Woonstad en minder op de deelgemeente. De kans dat de deelgemeente daarmee weggkomt is niet zo groot. Zij is immers verantwoordelijk voor de kwaliteit van de bewonersparticipatie bij fysieke projecten en daarmee verantwoordelijk voor het antwoord op de vraag 'Hoe nu verder met de bewonersparticipatie?'

SAMEN BOUWEN Tot nog toe zaten slechts twee partijen UIT de gouden driehoek rond de tafel: de gemeente en Woonstad. Het is aan de deelgemeente om te zorgen dat de bewoners als derde partij van de driehoek bij dat overleg worden betrokken, en wel zo snel mogelijk.

Dat is geen wishful thinking van ondergetekende, maar de kern van de nota 'Samen bouwen' die op 18 februari 2010 met vrijwel algemene stemmen door de gemeenteraad werd aanvaard. Alleen de SP, die vond dat de nota niet ver genoeg ging, stemde tegen. In de nota 'Samen bouwen' wordt gewezen op de noodzaak om VOORAF heldere afspraken te maken over het participatieproces en om de bewonersparticipatie niet te beperken tot het inkleuren van de plaatjes.

PARTICIPATIETEUGELS Niet dat Stadsontwikkeling bij het inzetten van bewonersparticipatie voorop loopt, maar die dienst heeft zelfs al een toolkit waarin klip en klaar staat hoe te handelen bij de participatie rond fysieke projecten. Zo ver is de deelgemeente nog lang niet. Tot op het hoogste niveau van de deelgemeentelijke organisatie is men er van overtuigd dat de broedende kippen gemeente en Woonstad voorlopig niet mogen worden gestoord. De kans dat de ambtelijke organisatie spontaan tot andere inzichten komt is niet zo groot. Bestuur en gemeenteraad zullen de participatieteugels dus stevig in eigen hand moeten nemen.

Jan van den Noort

Naschrift: Het is onvoldoende bekend dat de deelgemeente verantwoordelijk is voor de bewonersparticipatie bij alle ruimtelijke ontwikkelingen in het centrum en daarover ook de regio voert. Daarom tot slot enkele citaten uit het voorstel van B&W om Samen Bouwen in Rotterdam tot uitgangspunt te kiezen voor de participatie. Het voorstel werd 18 februari 2010 door de gemeenteraad aanvaard:

'Deelgemeenten zijn als burgernabij bestuur verantwoordelijk voor het faciliteren van formele inspraak en het stimuleren van burgerparticipatie; een aantal heeft het participatiebeleid vastgelegd in een beleidsnota om eigen accenten te leggen. In alle deelgemeenten is ruimschoots ervaring aanwezig met het regisseren van burgerbetrokkenheid bij de totstandkoming van o.a. visies en actieprogramma's. Daarnaast is de raad verantwoordelijk voor een bijzondere vorm van burgerparticipatie, nl het burgerinitiatief.'

'In het Rotterdamse bestuursmodel en bij gebiedsgericht werken is de regierol op het terrein van burgerparticipatie toebedeeld aan de deelgemeenten. Het is van belang de rolverdeling tussen deelgemeente/stad en deelraad/raad in acht te nemen en hieraan vast te houden. Dit geldt zowel voor de nieuwe als reeds gestarte ruimtelijke ontwikkelingen. Vanuit dit perspectief roepen we u op uw collega's in de deelraden te ondersteunen in hun rol bij het geven van commitment aan procesafspraken voor een lokaal project.'